

οσης και της μαζικής κουλτούρας

ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΠΕΛΑΣΓΟΥ, ΑΦΗΓΗΤΟΥ-ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ο ΑΗ-ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Ἐς δοῦμε ὅμως πῶς διασώζει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου ἢ λαϊκὴ μας παράδοση. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα θὰ λάβουμε ἀπὸ μὴ μοναδικὴ παραλλαγή καλάντων τῆς Κύπρου. Εἶναι ἀπὸ ἓνα τουρκοκρατούμενο σήμερα χωριό, τὴν Κοντέα. Τὰ κάλαντα αὐτὰ εἶναι πολὺ σπάνια καὶ ἔχουν καταγραφῆ τὸ 1993 ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ μεγάλου λαϊκοῦ ποιητῆ, ψάλτη καὶ μουσικοῦ τῆς βασιτισμένης Κύπρου, τὸν Χαράλαμπο Δημοσθένους.

*Ἁς Βασιλῆς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρείαν
Ἐβάσταν εἰς τὸ σιέρν του Γριστόν τζιαί Παναϊάν.
Οἱ λιόντες τὸν ἐπιάσασιν μέσα στὰ μερπονάτζια
Βασιλῆ ξέρεις γράμματα; Πέ μας τ' ἀρφαβητάτζια.
Ἐκούμπησεν τὴν βέρκαν του, νά πεῖ τ' ἀρφαβητάτζια
Τζέι πάνω σ' τζεῖν τὴν βέρκαν του κλωνάρκα ἐποιοῦσαν
Τζέι πάνω σ' τζεῖνα τὰ κλωνιά, πουλιά ἐτζελαδοῦσαν.*

Τοῦτος ὁ Ἅγιος πού διασώζεται στὰ κάλαντα αὐτὰ εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ σύγχρονου Ἁν-Βασίλη.

Ὁ Ἅγιος τῆς παράδοσης ἔρχεται ἀπὸ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή, ἀπὸ τὴν Καισαρεία, πατρίδα πολλῶν ἀπὸ τοὺς παπποῦδες μας, ὄχι ἀπὸ τοὺς Ὑπερβόρειους, τὴν Λαπωνία.

Ὁ Ἅγιος εἶναι ἀσκητής, δέν εἶναι παχουλός κλόουν.

Ἡ παράδοση τὸν παρουσιάζει χριστιανὸ ἱεράρχη, πού κρατᾷ στό χέρι του εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας, ὄχι τὴν κούδουνα τοῦ ἔμπορα. Εἶναι ὁ Ἅγιος τῶν γραμμάτων καὶ μέ τὴν μορφωσὴ του σώζεται, ἀφοῦ ὅταν τὸν πιάσουν οἱ ἐχθροὶ του, τὰ λιοντάρια, τὸν ρωτοῦν νά πεῖ τὴν ἀλφαβήτα. Μέσα σέ λίγους στίχους τὰ κάλαντα δὴλωσαν πὼς ὁ Ἁν-Βασίλης εἶναι χριστιανός καὶ μιλά, διαβάζει καὶ γράφει ἑλληνικά. Γιά τὸν Ἁν-Βασίλη, τὸν ἄλλο, δέν ξέρουμε τὴν γλῶσσα καὶ τὴν θρησκεία του.

Ὁ Ἅγιος βρίσκεται κοντὰ μας, περπατᾷ δίπλα μας, μέσα σπὴν φύση τῆς πατρίδας μας, μέσα στίς «δοξαστικές μυρσίνες», μέσα στὰ μερσινάκια κι ὄχι σπὴ παγωμένη ἔρημο τοῦ Βορρά.

Εἶναι ἀξιοσημείωτη καὶ ἡ ποιητικὴ εἰκόνα τοῦ ραβδιοῦ πού βγάζει κλωνάρια καὶ πάνω του κελαποῦν πουλιά. Ἐδῶ φαίνεται τὸ βάθος τῶν χρόνων, πού διασχίζει μέ μὴ ἀνάσα τραγουδιστὴ ἢ παράδοση. Τὸ ραβδί πού πετᾷ κλαριά κι ἀνθούς τὸ συναντᾶμε σέ ἱστορία ἀπὸ τὸ γερωνικό. Ἡ ἱστορία λέει πὼς ἓνας γέροντας

ἔμπηξε τὸ ραβδί του στίς πέτρες καὶ ὄρισε στὸν ὑποτακτικὸ του νά τὸ ποτίζει καθημερινά. Μετὰ ἀπὸ καιρό, ὁ νέος ἦρθε λάμποντας στὸν γέροντα φέρνοντάς του καρπὸ ἀπὸ τὸ ξερὸ ραβδί πού ἀνθίσε θαυματουργικά καὶ ἔδωσε καρπούς.

Ὁ μεγάλος Κύπριος χαρακτῆς Χαμπῆς, ὁ ἀκούρατος ὑπρέτης τῆς λαϊκῆς ἑλληνικῆς παράδοσης τοῦ μαρτυρικοῦ νησιοῦ, χάραξε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου, ὅπως τὴν διασώζουν τὰ λαϊκὰ αὐτὰ κάλαντα. Ὁ ἀσκητικὸς Ἅγιος δέν γελᾷ μέ φουσκωμένα κόκκινα μάγουλα, ὅπως ὁ Ἁν-Βασίλης τῆς μαζικῆς κουλτούρας. Ἐχει ψηλὸ μέτωπο, χαραγμένο ἀπὸ τὴν εὐθύνη καὶ τὴν περίσκεψη καὶ ἡ γλυκύτητά του προέρχεται ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Βρεφοκρατούσας πού βαστᾷ. Στέκεται μέσα σέ μὴ βροχὴ ἑλληνικά γράμματα, «τ' ἀρφαβητάτζια», ἀνάμεσα στοὺς λιόντες καὶ τίς μυρσίνες, πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν χαρούμενων παιδιῶν πού τραγουδοῦν.

Μέσα σέ μὴ βροχὴ ἑλληνικά γράμματα, ἀσκητικὸς, μέ μὴν εἰκόνα ἀγκαλιά, ἀτάραχος ἀνάμεσα στὰ λιοντάρια, πάνω ἀπὸ παιδικὰ κεφάλια πού τραγουδοῦν. Σάν ὄραμα νύκτας πρωτοχρονιάς στὸν ὕπνο τοῦ Μακρυγιάννη.

Σημείωση: Τὰ κάλαντα αὐτὰ μέ τὸ χαρακτῆ τοῦ Χαμπῆ, τραγουδιόμενα ἀπὸ τὴν ἀσύγκριτη Κυπραία φωνὴ τοῦ Μιχάλη Τερλικκᾶ ὑπάρχουν στὸν δίσκο ἀκτίνης «Τῶν Γενῶν τζιαί τῆς Λαμπρῆς», Μοῦσα, 2001 (ἔκδοση μέ τὴν σὺν-εισοφορὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου).

ΕΘΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Συνδέσμου Νέων - Φοιτητῶν

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος

- Ζωντανὸ μουσικὸ πρόγραμμα
- Χορευτικὰ τοῦ Συνδέσμου Νέων
- Δείπνο

**Πέμπτη 3 Ἰανουαρίου 2008 στίς 8.00 τὸ βράδυ
στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο στὰ Μελισσάτικα.**

Ἀναχώρηση λεωφορείων ἀπὸ Πνευματικὸ Κέντρο Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος
Κ. Καρτάλη & Ἀνθ. Γαζῆ στίς 7.30 μ.μ.